

ПРАВНО СХВАТАЊЕ

СТВАРНА НАДЛЕЖНОСТ ПРИВРЕДНОГ СУДА ПОСЛЕ БРИСАЊА ПРЕДУЗЕТНИКА ИЗ РЕГИСТРА АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРИВРЕДНЕ РЕГИСТРЕ

Својство предузетника на дан подношења тужбе је релевантно за одређивање стварне надлежности привредног суда.

Привредни суд задржава надлежност и након брисања предузетника из регистра Агенције за привредне регистре.

Образложење

Према члану 27. Закона о парничном поступку судови у парничном поступку суде у границама своје стварне надлежности прописане законом. Стварна надлежност судова прописана је Законом о уређењу судова. У првом степену у грађанско-правним споровима стварна надлежност је разграничена између основних, виших и привредних судова одредбама члана 22. став 2. и 3, члана 23. став 1. тачка 7. и 8. и члана 25. став 1. тачка 1, 2, 3. и 4. истог закона. Надлежност је разграничена према вредности спора, предмету и природи спора и својству странака у спору.

Привредни суд у првом степену суди у споровима између домаћих и страних привредних друштава, предузећа, задруга и предузетника и њихових асоцијација (привредни субјекти), у споровима који настану између привредних субјеката и других правних лица у обављању делатности привредних субјеката, па и када је у наведеним споровима једна од странака физичко лице ако је са странком у односу материјалног супарничарства. Законодавац је пред привредним судом странке сврстао у две групе: привредне субјекте, у које спадају и предузетници, и друга правна лица. За спорове између привредних субјеката привредни суд је увек стварно надлежан без обзира на предмет и природу спора. У споровима у којима је једна странка привредни субјекат, а друга друго правно лице надлежност привредног суда постоји само у спору који је настао у обављању делатности привредног субјекта.

Појам предузетника дефинисан је одредбом члана 83. став 1. Закона о привредним друштвима, којим је прописано да је предузетник пословно способно физичко лице које обавља делатност у циљу остваривања прихода и које је као такво регистровано у складу са Законом о регистрацији. Физичко лице уписано у осебан регистар које обавља делатност слободне професије, уређену посебним прописом, по ставу 2 истог члана сматра се предузетником ако је тим прописом то одређено. Индивидуални пољопривредник није предузетник у смислу овог закона, осим ако посебним законом није другачије уређено.

По одредби члана 85. Закона о привредним друштвима предузетник одговара за све обавезе настале у вези са обављањем своје делатности целокупном својом имовином и у ту имовину улази имовина коју стиче у вези са обављањем делатности. Одговорност за обавезе не престаје брисањем предузетника из регистра. У члану 91. истог закона прописано је да предузетник губи својство предузетника брисањем из регистра привредних субјеката због престанка обављања делатности одјавом или по сили закона у случајевима предвиђеним ставом 6. истог члана.

Чланом 15. став 1. ЗПП прописано је да суд по службеној дужности, одмах по пријему тужбе, оцењује да ли је надлежан и у којем саставу је надлежан, на основу навода у тужби и на основу чињеница које су суду познате. У члану 17. став 1. ЗПП прописано је да суд у току целог поступка по службеној дужности пази на своју стварну надлежност.

Законодавац је наведеним законским одредбама Закона о парничном поступку јасно дефинисао да је датум подношења тужбе одлучан за оцену постојања стварне надлежности суда о чему је суд дужан да пази о службеној дужности и током целог поступка.

У члану 15. став 2. ЗПП прописано је да ако се у току поступка промене околности на којима је заснована надлежност суда или ако тужилац смањи тужбени захтев, суд који је био надлежан у време подношења тужбе остаје и даље надлежан и ако би услед ових промена био надлежан други суд исте врсте.

На основу наведене законске одредбе применом принципа *argumentum a contrario* не може се извести закључак да у другим ситуацијама промена околности на којима је заснована стварна надлежност води и промени надлежности. Само изузетно околности које наступе након подношења тужбе и успостављања стварне надлежности суда воде промени те надлежности. То су околности које суштински мењају критеријуме на којима је стварна надлежност заснована. Брисање предузетника из регистра привредних субјеката у току спора није околност која доводи до промене стварне надлежности привредног суда.

Како је предузетник физичко лице које оснива различите облике свог пословања (радња, радионица, канцеларија, биро, сервис, агенција, студио и сл.), које немају својство правног лица, странка у поступку у смислу члана 74. став 1. ЗПП је физичко лице које је оснивач одређеног облика предузетничког пословања за чије обавезе одговара целом имовином. Брисањем предузетника из Регистра АПР-а физичком лицу које је странка у поступку као предузетник престаје то својство за будуће односе, али тиме није промењена природа већ заснованог спора пред привредним судом, јер то и даље остаје спор у коме је једна од странака предузетник, будући да је странка у спору и даље исто физичко лице означено као предузетник, јер спор проистиче из обављања предузетничке делатности.

(Сентенца правног схватања са образложењем верификована 23.03.2012. године)